І чужому научайтесь,
Свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюз: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXIII. Ч. 35. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 24-го ЛЮТОГО 1966 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, FEBRUARY 24, 1966 No. 35. VOL. LXXIII.

ОСТАННІ ВІСТІ

Середа, 23-го лютого 1966 р.

В АМЕРИЦІ

УРЯД ЗДОРОВ'Я СТВЕРДЖУЄ, ЩО В КАЛІФОРНІЇ ПОШИРЮЄТЬСЯ ЕПІДЕМІЯ АЗІЙСЬКОЇ ІНФЛЮЕНЦІЇ, яка спричинила вже сім випадків смерти .В понеділок 21-го лютого були закриті школи в трьох повітах. В п'ятницю в Лос Анджелесі 155,000 учнів не були в школі. Стейтовий Уряд Здоров'я перестерігає, що епідемія інфлюенци не дійшла ще свого вершка, тому люди повинні старатися не заразитися цією недугою, яка легко поширюється в тих місцях, де перебуває більше число населення. Сподіваються, що в Каліфорнії 4,000,000 осіб перейде інфлюенцу, поки вона не минеться. Холодна температура сприяє перестуді, тому люди повинні добре одягатися та не доводити до перевтоми організму. Флю поширилося вже і на стейти Флориду, Джорджію, Массачусетс, Ровд Айленд, Мейн і Коннектикат.

ПЕРЕСЛУХАННЯ В КОНГРЕСІ ЧЛЕНІВ ОРГАНІЗАЦІЇ КУ КЛАКС КЛАНУ ЗМЕНШИЛИ ІІ ВПЛИВИ, — як це стверджує Палатна Комісія в справі протиамериканських дій. Ці переслухання виявили, що це члени Ку Клакс Клану спричиняли расові заворушення в південних стейтах. Ця Палатна Комісія має ще продовжувати переслухання кілька днів. Після закінчення переслухань Комісія має запропонувати поширення закону МекКаррана на членів Ку Клакс Клану, які мають реєструватися в урядових агенціях. Інший законопроєкт має обмежити діяльність організації ККК. Запропонується теж, щоб законом уважали за злочин, коли члени ККК грозитимуть комусь та застрашуватимуть противних собі осіб.

НАЙКРАЩІ ВИГЛЯДИ НА ПРАЦЮ В НАЙБЛИЖЧИХ РОКАХ МАТИМУТЬ ПРОФЕСІОНАЛІСТИ. За ними йдуть техніки й ремісники, а найбільше зменшиться число фармерських робітників. Ці дані є в книжці-підручнику „Вигляди на працю". В 1964 році число затруднених становило 74,300,000, а в 1967 році воно збільшиться вчетверо. Але число робітників із так званими „білими ковнірцями" збільшиться на 33 відсотки, а в деяких фахах на 40 відсотків, а число робітників із „синіми ковнірцями" буде в 1975 році більше тільки на 25 відсотків. Число фармерських робітників зменшиться на 20 відсотків, працівників в урядах, головно в стейтових і міських установах, буде більше на 50 відсотків.

АМЕРИКАНСЬКІ САТЕЛІТИ-„ШПИГУНИ" МАЮТЬ БІЛЬШЕ ЗНАЧЕННЯ, ЯК ПЕРЕДБАЧАЛИ НАУКОВЦІ. Ці сателіти мали обсервувати Землю з космосу та звітувати, що на ній діється. Тепер виявляється, що ці сателіти мають і велике значення для економіки, як це було стверджено на крайовій конференції космічних інженерів в Сан Дієго в Каліфорнії. Ці сателіти можуть виявляти нові нафтові поля на Землі та спостерігати міграцію риб по океанах і зазначувати важливі для рільництва місця. Фота цих сателітів є докладніші від знімків, роблених із літаків, бо сателіти можуть обіймати більші простори на своїх фотах. Сателіти літають на висоті 100 миль, а літаки тільки на висоті 20 миль над Землею.

В ПОЖЕЖІ УРЯДОВОЇ РЕЗИДЕНЦІЇ В МОНТРЕАЛІ ЗГИНУВ ЗАСТУПНИК КАНАДІЙСЬКОГО ГУБЕРНАТОРА ПОЛЬ КОМТУА. 70-річний заступник губернатора був представником королеви Єлисавети II в провінції Квебек. З горіючої резиденції вдалося втекти пані Комтуа, дружині заст. губернатора, і донці Мірейль. Свідки зізнали, що перед пожежею було чути експльозію. Це могло бути від того, що експльодували збірники з водою. На заступника губернатора Комтуа був найменований 6-го жовтня 1961-го року, бувши раніше 4 роки членом федерального кабінету як міністер копалень.

У СВІТІ

БРИТІЙСЬКИЙ ПРЕМ'ЄР ГАРОЛД ВІЛЬСОН ПЕРЕБУВАЄ З ВІДВІДИНАМИ В МОСКВІ, куди він прибув в понеділок 21 лютого ц. р. Головною ціллю його подорожі є — за твердженням преси — переконати совєтських „вождів", щоб СССР приєднався до Британії, як два колишні спонзори Женевської конференції з 1954 і 1961 рр., і щоб вони тепер знову скликали таку конференцію для справи В'єтнаму. Покищо совєтський прем'єр Алексєй Косигін відмовився, натаврувавши знову публічно ЗДА, як „агресора" у В'єтнамі та вимагаючи, щоб ЗДА прийняли „чотири точки" комуністичного Ганою, як базу для замирення.

ІНДОНЕЗІЙСЬКИЙ ПРЕЗИДЕНТ СУКАРНО ДИМІСІОНУВАВ міністра військових справ, Абдула Гаріса Насуціона, який врятував був режим Сукарна від упадку, здавивши комуністичну спробу державного замаху 1 жовтня мин. року. У тому замаху згинули шість індонезійських генералів та донечка генерала Насуціона. Сукарно буцім-то приєднав собі тепер кількох генералів, відродивши давні взаємні інтриґи й амбіції внутрі старшинського корпусу. Новим військовим міністром став голова ветеранської організації, ген. Хаї Сарбіні. Сукарно змінив теж команданта морської фльоти, що був близьким приятелем і прихильником генерала Насуціона.

В СССР ОПРИЛЮДНЕНО КОРОТКИЙ КОМУНІКАТ, за яким Президія Верховного Совєта позбавила совєтського громадянства 60-літнього письменника Валерія Тарзіса, „за дії, що дискредитують громадян СССР". Тарзіс перебуває тепер в Англії, куди большевики дозволили йому виїхати, давши пашпорт і візу з важністю на 3 місяці. Тарзіс таврував у своїх творах совєтський режим, особливо систему засилати до домів божевільних опозиційних інтелектуалів. У Москві залишилась заміжня донька Тарзіса з дитиною. Тарзіс читатиме від 17 березня в університетах в Англії лекції про російську літературу. Він заявив, що подасться на політичний азиль.

КИТАЙСЬКІ КОМУНІСТИ ПОВЕЛИ нову гостру пропаґандивну кампанію проти кубинського диктатора Фіделя Кастра, ствердивши, що він приєднався до „протикитайського хору". Провідні комуно-китайські газети різко відкидають закиди Кастра, зроблені публічно 6 лютого ц. р., наче б Комуністичний Китай свідомо обмежив експорт рижу до Куби з пімсти за те, що кубинський уряд не погоджувався на заливання Південної Америки почерез Кубу антисовєтською пропаґандивною літературою.

КОМАНДАНТИ 3-ОХ ЗАХІДНІХ АЛЬЯНТСЬКИХ ҐАРНІЗОНІВ в Західньому Берліні заборонили переведення комуністичного збіговища, що його скликувала „незалежна" західньо-берлінська комуністична партія. Західньо-берлінські комуністи проголосили себе „незалежними" в 1962 р., після створення Берлінського муру ганьби. Власті в Західньому Берліні мали відомості, що „партійна місцева нарада" має перетворитись в міжнародний комуністичний з'їзд.

СПІЛЬНА ЗАЯВА

ВИКОНАВЧОГО КОМІТЕТУ УКРАЇНСЬКОГО РОБІТНИЧОГО СОЮЗУ І ГОЛОВНОГО ЕКЗЕКУТИВНОГО КОМІТЕТУ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ В СПРАВІ РОЗМОВ ПРО ЗЛУКУ СОЮЗІВ

Щоби не ширилось непорозуміння, Виконавчий Комітет Українського Робітничого Союзу і Головний Екзекутивний Комітет Українського Народного Союзу уважають за вказане подати до відома своїх членів, що:

На доручення конвенцій обох союзів, розмови про злуку цих двох найбільших українських обезпеченевих установ велись не від нині. Вони були предметом уваги членів обох союзів і ухвал конвенцій їхніх організацій.

В 1962 році Конвенція УНСоюзу доручила своїй Екзекутиві продовжувати переговори про злуку. Того самого року Конвенція УРСоюзу винесла постанову, припинити переговори.

З уваги на те, що вндовзі мають відбутись конвенції обох союзів, Екзекутивний Комітет УНСоюзу, респектуючи ухвали обох конвенцій, запропонував Виконавчому Комітетові УРСоюзу, в приватній розмові обмінятись думками в загальноорганізаційних справах, не виключаючи справи можливої злуки.

В приватній розмові представників обох організацій, яка відбулась в місяці грудні минулого року в місті Скрентоні, члени Виконавчого Комітету УРСоюзу ствердили, що вони не мають від своєї Конвенції доручення вести переговори про злуку, і тому радили членам Екзекутиви УНСоюзу звернутись в цією справою до Конвенцій обох організацій, які єдино мають законне право вирішувати ті справи.

Екзекутивний Комітет УНСоюзу прийняв цю пораду до відома, і на цьому покінчено розмову на цю тему.

ВИКОНАВЧИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНСЬКОГО РОБІТНИЧОГО СОЮЗУ
ГОЛОВНИЙ ЕКЗЕКУТИВНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

Внаслідок злої погоди відкладено випущення космічного корабля Аполло

Кейп Кеннеді, Флорида. — В середу вранці, 23-го лютого мали випустити перший космічний корабель Аполло, щоб його випробувати як один із тієї серії космічних кабін, якою астронавти полетять до Місяця при кінці цієї декади. Випущення не відбулося, бо падав дощ і було захмарення, яке не дозволяло б обсервувати кабіну в повітрі та в космосі.

ЗДА витрачають більйони долярів, мобілізують до дуже складної праці тисячі людей та продукують нову ґенерацію машин, які здібні літати по космічних просторах. А все це діється на те, щоб ще в цій декаді вислати на Місяць двох астронавтів, які мають досліджувати цю плянету впродовж кількох годин. Здобуття уможливить не тільки досліди на ньому, але він зможе бути базою для дослідів інших плянет. Згідно з пляном в середу 23-го лютого о год. 7:45 вранці мали випустити без астронавта повітряний корабель проєкту Аполло, який мав літати в підкосмічній висоті 39 мінут понад Південним Атлантиком та зробити 5 300 миль. Плянівці проєкту Аполло передбачають, що космічний корабель із трьома астронавтами, які полетять на Місяць в 1969 році, летітиме туди і назад 8 днів. Космічний корабель мали вислати в середу за допомогою ракети підсилювача Аполло-Сатурн І-Б. Ця ракета, разом із складовими частинами 225 стіп заввишки, є значно меншою від Аполло-Сатурна 5, який є довгий на 362 стопи і який важить — 6 100 000 фунтів.

Боротьба за підвишку заробітної платні

Маямі Біч, Флорида. — Президент Американської Федерації Праці Джордж Міні розпочав боротьбу із адміністрацією за встановлення найнижчої заробітної платні у висоті 1.60 за годину праці. Дискутуючи вимоги зорганізованого світу праці для підвищення заробітньої платні, Міні сказав, що робітники можуть добитись підвишки „без демократів і без республіканців". Думають, що такий вислів президента об'єднаних робітничих юній може означати створення робітничої партії у ЗДА на зразок Партії Праці в Англії. Але на запитання репортерів Міні пояснив, що він не бачить тепер причини творити американську партію на зразок англійської. Секретар праці Віллярд Віртц обороняв політику президента Джансона в господарській ділянці, щоб контролею підвишки платень та росту цін запобігати інфляції. Він сказав, що Президент не буде торгуватися із зорганізованим світом праці за політичну підтримку. Секретар Віртц признавав, що зорганізований світ праці може найбільше причинитись до того, щоб не зростали кошти прохарчування у країні. Проєкт закону про встановлення найнижчої заробітної платні у висоті 1.60 на год. вніс у Конґресі демократичний конґресмен із Пенсилвенії Джонн Дент. В середу почались розмови в Конґресі на цю тему і сподіються, що цей проєкт стане законом.

Віце-президент Гомфрі закінчує свою подорож по Далекому Сході

Сеул. — Віце-президент Гомфрі прибув у вівторок 22 лютого до дев'ятої й останньої країни, яку відвідує на Далекому Сході. Після того, як він побував у Південному В'єтнамі, в Таїленді (Сіямі), Ляосі, Пакістані, Індії, Австралії, Новій Зеляндії, і на Філіппінах, він прибув до Південної Кореї. На Філіппінах президент Фердинанд Маркос обіцяв віце президентові Гомфрі, що Філіппіни вишлють до Південного В'єтнаму курінь технічно-інженерського війська, разом 2.000 вояків. У Південній Кореї Гомфрі конферував з президентом Чунг Гі Парком і прем'єром Чунг Іль Квоном. Идеться про те, щоб Південна Корея, яка вже має в Південному В'єтнамі одну дивізію піхоти, коло 20.000 війська, вислала туди ще другу дивізію. Південно-корейські власті вимагають за це від ЗДА вивінування нових двох південно-корейських дивізій, як теж змодернізування тих, що будуть у В'єтнамі. Віце-президент в усіх своїх розмовах підкреслює потребу єдиного фронту проти комуністичної загрози.

● **Публічна опінія у Франції** і в Марокко все ще стривожена аферою схоплення та віроґідно вбивства марокканського політичного еміґранта Мехді Бен Барки. Арештовано вже шостого чоловіка, причетного до тієї афери — цим разом майора поліції Марселя ле Роа.

А У В'ЄТНАМІ БЕЗ ЗМІН...

В Америці та в інших країнах світу немає дня, щоб хтось не виступив з якоюсь новою пропозицією на полагодження в'єтнамського „конфлікту". Тим часом у самому В'єтнамі цей „конфлікт", що є звичайно, безпощадною і жорстокою війною, продовжується без змін. На фото: вояки першої американської кіннотної дивізії, після битви в одній із південнов'єтнамських місцевостей, відпроваджують на збірний пункт одного із полонених комуністів.

ДЕ ҐОЛЛЬ ЗАПОВІДАЄ ВІДКЛИКАННЯ РЕШТИ ВІЙСЬК ФРАНЦІЇ З НАТО

Париж. — Французький президент Шарль де Ґолль заявив в понеділок 21-го ц.м. на пресовій конференції у приявності понад 1.000 кореспондентів, що Франція відкличе решту своїх збройних сил з Атлантійського Союзу (НАТО) і вимагатиме, щоб усі чужі війська, які залишаться у Франції, були піддані під „виключну контролю французьких властей". Де Ґолль назвав докладно дату 4 квітня 1969, як той день, коли вигасає 20-річний термін договору про Атлантійський Союз. Він підкреслив, що в міжчасі змінилися докорінно обставини, однаково зовнішні, як внутрішні: за твердженням де Ґолля — відпала безпосередня загроза аґресії проти Західньої Европи, а щодо внутрішніх відносин — то Франція відбудувалась і перетворилась в атомову великодержаву, яка не може терпіти своєї „залежности" від будь-котрих закордонних чинників. Франція має ще в рямцях НАТО дві дивізії в Західній Німеччині та 400 літаків. Хоч вона бойкотує деякі зібрання й наради НАТО, проте все ще має своїх представників в Головній кватирі НАТО в Рокенкурі під Парижем, в головній кватирі альянтських збройних сил для Середньої Европи у Фонтенеблльо під Парижем та у військовій Раді НАТО у Вашингтоні. Де Ґолль підкреслив, що він не хоче „ставити в незручну ситуацію союзників" і тому заздалегідь заповідає потребу ступневих змін в НАТО, заявивши водночас, що Франція „не виступає з НАТО". Це вказує на бажання де Ґолля перевести переговори про основну реорганізацію НАТО, з відмовою від теперішнього принципу зінтеґрованої збройної сили всіх союзників та перетворенням НАТО на військово-політичний союз суверенних держав. Американські керівні кола, признаючи право Франції вимагати ревізію договору про НАТО чи навіть виступити з НАТО 4 квітня 1969 року, покищо противляться ідеї вільного союзу суверенних держав, звертаючи увагу, що в минулому всі такі союзи виявлялись невдачними і не могли негайно та успішно приставитись аґресії. Де Ґолль подавав за одну з причин, що треба перевести докорінну ревізію договору про НАТО, участь Америки в різних таких воєнних міжнародних конфліктах, які погрожують автоматично втягнути туди також союзників з НАТО (Корея, Куба, Домінікана, В'єтнам). Америка має тепер на території Франції 60.000 свого війська та кілька летунських і морських баз. Всі вони, за вимогою де Ґолля, мали б перейти під „зверхність французьких властей".

На тій самій пресовій конференції де Ґолль склав широку заяву про так звану аферу Барки, — схоплення і мабуть убивства марокканського політичного еміґранта в Парижі Бен Барки. Де Ґолль рішуче твердив, що плян того схоплення постав і був реалізований під проводом марокканського міністра внутрішніх справ Уфкіра, який прибув до Парижу і тут покористувався послугами нижчих агентів розвідки та людців, готових до всяких діл за гроші. Де Ґолль ствердив, що внаслідку погіршились взаємини між Францією і Марокко. Де Ґолль висловив готовість співпрацювати з 5-ма іншими членськими державами Европейської Економічної Спільноти.

Роберт Кеннеді злагіднює своє становище щодо участи комуністів в уряді Південного В'єтнаму

Вашингтон. — Сенатор Роберт Кеннеді, демократ з Ню Йорку, мав довгу розмову з своїм давнім приятелем і близьким співробітником з часів президентури Джана Ф. Кеннеді, генералом Максвеллом Тейлором, довго розмовляв телефонічно з пресовим секретарем Президента Біллі Моєрсом, виступав на телевізійній програмі та відбув окрему пресову конференцію. Всю цю його активність пресові коментатори приписують фактові, що публічний виступ сенатора Роберта Кеннеді в суботу минулого тижня з порадою, щоб прийняти комуністів до „співвлади і співвідповідальности" у Південному В'єтнамі, спричинила з різних сторін гостру неґативну реакцію та вокрема була інтерпретована, як доказ, що сен. Роберт Кеннеді перейшов до опозиції проти закордонної політики президента Джансона. Роберт Кеннеді старався, мабуть, те враження послабити і тому тепер вияснював, що він говорив про можливість коаліційного південно-в'єтнамського уряду тільки після того, як за таким урядом висловляться вільні і міжнародно контрольовані та ґарантовані вибори та що в усякому разі участь комуністів у правлінні в Південному В'єтнамі мусить знайти згоду збоку південно-в'єтнамського уряду.

Українці займають найвищі військові становища в Парані

Куритиба, Бразилія (М. К.) — Новий губернатор естада Парани, в Бразилії, Павло Піментел, на четвертий день свого урядування, поробив великі зміни в командуванні підпорядкованого йому війська. Головним командантом призначив полковника Антона Михайлишина, начальником 2-ої секції (відділу) штабу найменував полковника Ізидора Остапа Рибку, керівником зв'язку з цивільними установами та населенням капітана Романа Орищина.

Тут належить зазначити, що в Бразилії, крім федерального війська, існують також війська естадуальні. Останні офіційно називаються мілітарною поліцією, але також і збройними силами. В межах кожного естада вони мають свої залоги, що складаються з різних частин (з'єднань машинових скорострілів, артилерії, панцерні, транспортові, зв'язку і т. ін.), підстаршинські й старшинські школи, інтендантські об'єкти тощо. Губернатор естада для них є те саме, що президент Республіки для війська федерального. Отже, кожне бразилійське естадо є більш самостійним, ніж Україна, чи інша совєтська республіка в складі СССР, які окреме військо бачать лише на папері.

Найвища ранґа в естадуальних військах , за зразком швайцарської армії, полковник, генералів та маршалів (не згадуючи вже „генераліссімусів") вони не мають. Таким чином, полк. Антон Михайлишин уже осягнув найвищу ранґу і найбільший службовий ступень в паранських збройних силах, полк. Ізидор Остап Рибка найвищу ранґу та другий, за своїм значенням, службовий ступень, а капітан Роман Орищин — четверту від гори (перед ним є ще майор, підполковник і полковник) ранґу та такий же за рахунком службовий ступень.

Всі три українського походження. Полковник Антон Михайлишин народився в місцевості Малет, у так званому „українському морі". Покійний його батько був копальняним робітником, шукачем мінералів. Полковник Ізидор Остап Рибка побачив світ в іншому „українському морі", на Прудентопільщині, де його батько, визначний представник місцевої української громади, тяжко працюючи й гаруючи, доробився поважних маєтків, став знаною особою серед підприємців Парани. Капітан Роман Орищин — вийшов з робітничої родини міста Курітіби. Від малих років він бере діяльну участь в українському громадському й церковному житті. Був членом української молодечої організації при Хліборобсько-Освітньому Союзі на Портоні (передмісті Куритиби), потім її головою, був також членом управи, а далі й головою портонської філії ХОС-у До сьогодні він керує хором в українській православній церкві на тому ж Портоні та належить до членів Генерального Церковного Управління УАПЦ на Бразилію. Добре знає українську мову і в розмові і на письмі, любить читати українські часописи та книжки. Полковник Михайлишин і Рибка знають розговірну українську мову.

Ясна річ, що українці Парани з великим задоволенням та радістю сприйняли декрет губернатора Павла Піментела про призначення нового командного складу, в тому і найвищого команданта, для мілітарної поліції, для збройних сил Парани. Вони відчувають природню гордість за те, що здібності їхніх представників у паранському війську належно оцінені тим самим і українське ім'я серед бразилійського загалу стає ще більш шановним то поважним.

При цій нагоді хочеться провести одну аналогію, зробити одно порівняння.

Комуністична преса, пропаґанда взагалі, як і різні

(Закінчення на стор. 3-ій)

УКРАЇНЦІ У ВІЛЬНІМ СВІТІ

ПРОФЕСОР О. ПРІЦАК ПРО РУСЬ

Ню Йорк. — „Русь, вся Русь і Руськая земля" — це назва доповіді звичайного професора Гарвардського Університету д-ра Омеляна Пріцака, який виголосить її підчас наукової конференції УВАН в суботу, 26-го лютого о годині 6-ій увечорі, в залі Академії при вулиці Сотій ч. 206.

ДОПОВІДЬ ПРО ПРАВОПИС

Ню Йорк. — Філологічна Секція Наукового Товариства ім. Шевченка в Ню Йорку влаштовує в суботу, 26-го лютого, о годині 6-ій, в залі Українського Інституту Америки доповідь проф. П. Савчука на тему „Питання історичного розвитку українського письма і правопису".

„ЧОРНОМОРЦІ" НА СЦЕНІ У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ

Філядельфія. — Після успішної вистави в Ню Йорку і Нюарку опера Миколи Лисенка „Чорноморці" у виконанні артистів Українського Оперного Ансамблю буде вставлена в суботу, 26-го лютого о годині 7-ій увечорі на сцені в Бенджамин Френклін Гайскул у Філядельфії при вулиці Брод. Оперу режисирував Степан Крижанівський, а в головних ролях виступлять відомі співаки Ганна Шерей, Лев Реймарович, Іван Гош, Христя Карпевич, Р. Лихолай, С. Крижанівський, В. Жила-Наливайко, М. Степанишин, Р. Римчук і М. Яблонський. Оркестра і хор під музичним керівництвом О. Стратичука. Оформлення сцени Е. Ткачука. а танці у виконанні групи СУМА під управою О. Гензи.

„ФОЛКЛЬОР ПОНЕВОЛЕНИХ НАРОДІВ"

В Суботу 26-го лютого ц. р., о год. 7-ій увечері, у Фершин Інституті 225 24-та вулиця (між 7-ю і 8-ю Евню) в Ню Йорку відбудеться імпреза під гаслом „Фолкльор поневомених націй" В програмі цього фестивалю виступають із своїми танцями, піснями і народними строями національні групи поневолених Москвою народів, включно з українською.

ПРОМОЦІЯ О. С. ГАЮКА

Ню Йорк. — В залі Наукового Товариства ім. Шевченка в Ню Йорку відбулася в суботу , 19. лютого 1966 р. промоція о. протопресвітера Семена Гаюка на доктора філософії. Декан Філософічного Факультету Українського Вільного Університету, проф. д-р В. Стецюк відзначив 45-річний ювілей УВУ. Обов'язки ректора УВУ на цій урочистості виконував проф. д-р В. Лев, акт промоції виконав проф. д-р К. Кисілевський. Проф. д-р П. Ковалів представив наукові праці доторанта. О. д-р Гаюк, розказав про свою наукову діяльність.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник — UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25. Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.

Статті підписані їх авторами, не мусять відповідати становищу редакції.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N.J. 07303

Обережно з подорожами до СССР

Коли почався був туристичний рух до Совєтського Союзу, в більшості західніх держав перестерігали громадян, які старались дістати візу, що вони їдуть на власний риск. Після того, мабуть, і процедуру видачі пашпортів з візами до СССР облегшено, і тієї перестороги не завжди підкреслювано. Аж ось сталася трагічна історія з 27-річним Нюкомбом Моттом, який у вересні минулого року необережно з Норвегії переступив совєтський кордон. Хоч він зараз же сам з'явився до совєтської прикордонної сторожі і просив дати йому перепустку, його арештували і засудили на півтора року в'язниці. В січні ц. р. в поїзді за 500 миль на схід від Москви він згинув з перерізаним горлом. Совєтське офіційне пояснення, що це було „самогубство", не переконало ані батьків нещасного молодого чоловіка, ані західньої громадської думки, але в наших часах з приводу таких „дрібниць" міждержавні взаємини не погіршуються. Однак Державний Департамент відновив первісну процедуру — перестерігати туристів, які їдуть до СССР, що вони роблять це на власний риск.

Ця пересторога, пов'язана з „самогубством" Мотта, прохолодила аматорів подорожей до СССР. Не видно цього дуже виразно в зимових місяцях, але, мабуть, совєтські чинники відчули таку загрозу, бо поспішились із посиленою пропагандою туристичного руху до СССР в американській пресі. До недільного „Н. Й. Таймсу" з 20 ц. м. додано спеціяльний ілюстрований додаток, в якому прославляється розкішні види Москви й Ленінграду та надруковано різні образки з „щасливого" совєтського життя. Ясно, що туристам, які їдуть до СССР, ця совєтська реклямa обіцяє найкращі вигоди...

Але підсовєтська дійсність і той „рай", що чекає туристів в СССР, уже надто широко відомі, щоб можна було чарувати американців потьомкінськими селами. Так, наприклад, колюмніст Боб Консідайн з пресового концерну Герста у своїй статті „Уважайте на ваші кроки в Росії", глузує з тієї туристичної „свободи", яка звужена до примусового безперервного перебування з янголами - хоронителями із „Інтуриста", що обов'язково водять кожного відвідувача ізза кордону до ленінського мавзолею, до музею революції і до „государственного універсального магазину" в Москві. Фотоапарат добре мати, як туристичну виказку, але краще ним не користуватися, бо десь за десять миль стоїть якийсь військовий барак, і туриста - фотографа можуть арештувати як шпигуна. У розмовах з автохтонами найкраще — мовчати. А західнім журналістам рекомендується, крім того, з обережністю користуватися такими небезпечними речами, як радіо і телеграф, бо часто притягають їх в СССР до відповідальности за дописи, писані в Америці кимсь іншим.

Захід „співіснує", з СССР, але знає, що це — особлива країна, до якої треба стосувати особливі мірки. Різним країнам у світі залежить на чужій валюті, що її привозять закордонні туристи. Вони віддячують їм такими дійсними місцевими атракціями й удогідненнями, які уприємнюють туристам час і залишають у них гарні спомини. Кожний турист, що переїздить совєтський кордон, почуває себе, наче він ступив на терен, висипаний гострими цвяхами або политий олією: треба з найбільшою обережністю ступати, щоб не поковзнутись. Західні люди — індивідуалісти, не люблять гуртових прогулянок, не люблять гуртожитків. Але західні туристи вже збагнули, що, властиво, найкраще подорожувати до СССР гуртом і триматися гурту, бо так — безпечніше.

Політика за параваном моралі

Недавно у німецькому журналі „Дер Шпіґель" появилось звернення судетських німців, яке починається словами Господньої молитви „і відпусти нам провини наші", де Судетські німці, заявляючи, що вони відпускають провини своїм винуватцям, за цією заявою подають цілий список цих винуватців, — поляків, росіян і чехів, аж до англійців та голляндців, з точним вирахуванням їхніх злочинів. Заява завершується проханням Божого благословення для всіх „убивців".

Це викликало реакцію, головно збоку тих усіх націоналів, що їм приносять вибачення судетські німці. Передусім обурились окремі націонали тим, що судетські німці так точно вираховують злочини інших націй супроти німців, а не згадують про кеспівмірно більші злочини німців в останній війні.

Отже, ця проблема має глибоке моральне й політичне значення. Вона тісно зв'язана з так званою акцією німецьких єпископів, як також справою звернення польських єпископів із кардиналом Вишинським у проводі до „німецьких братів во Христі". Польський комуністичний режим осудив цей виступ кардинала Вишинського, як втраванія у політику і протинародний акт. У зверненні польських єпископів західні землі теперішньої Польщі названо „західніми потсдамськими територіями", і тут захована вся політична таємниця цієї видавалося б гуманітарної, ніби зв'язаної лише з мораллю і сумлінням справи.

Вже довший час на шпальтах німецької преси йде дискусія про польсько-німецькі відносини. Виступи судетських німців, звернення німецьких і польських єпископів — це лише зовнішні вияви, якою важливою є ця дискусія, а радше справа, що стала предметом дискусії. Головна справа — це нові польсько-німецькі кордони. Справа цих кордонів є табу в дипломатичних колах великодержав. Ніхто із репрезентантів великих держав не хоче її порушувати, залишаючи на остаточне вирішення мировому трактатові, що повинен бути підписаний з Німеччиною. Тут виринає друга похідна справа, а саме — об'єднання Німеччини, бо лише об'єднана Німеччина могла б підписати мировий трактат.

Найважливіше у цій справі німецько-польських відносин те, що її не можуть полагодити самі безпосередньо заінтересовані партнери-сусіди. За нею стоїть Москва з її імперіяльною політикою, яка виключає об'єднання Німеччини. В цьому і полягає вся трудність полагодження проблеми, від якої у великій мірі залежить майбутнє мирне життя в Европі. Німецько-польські відносини дуже важливі і для нас, українців. Це ж на ділі в договореннях великодержав, без участи заінтересованих націй, визначено кордони теперішньої Польщі і на сході і на заході.

Німці і поляки можуть, навіть в умовах совєтської гегемонії на сході Европи, дискутувати свої політичні проблеми бодай за параваном моральних зобов'язань. Такої змоги не має український нарід. Він не має навіть права публічно висловити пробачення своїм винуватцям, які є й між тими, що засуджують, і між тими, що їх засуджують. Тут може висловитись тільки вільна від совєтського насильства українська еміґраційна громада.

ЦЕРКВА І НАРІД

МИТРОПОЛИТ МАКСИМ ГЕРМАНЮК ПРО УКРАЇНСЬКУ КАТОЛИЦЬКУ ЦЕРКВУ, ЇЇ ОБРЯД І МОВУ, ЇЇ МОЖЛИВОСТІ І ЗАВДАННЯ

(2)

Але вся проблема в тому, щоб уміти тим багатством господарити. Святий Апостол Павло у своєму Листі до коринтян, які були в тому часі, коли він писав до них, у дуже великих клопотах та переживали свої неспокої, заколоти і сварки, написав, надхнений Святим Духом, таку для них чудесну девізу, схоплену в коротких словах: Все розглядайте, а те, що добре, задержте! Він написав це у грецькій мові, і воно в цій мові звучить прекрасно, але тим не менш зміст є той самий: Все розглядайте, і те, що добре, задержте!

Отже і в такому стані, як наш сьогодні, нашим святим обов'язком є ці речі розглянути, але розглянути спокійно, основно і холоднокровно, розглянути совісно, чесно і з любов'ю, розглянути з серцями людей, які мають в душі Бога, які хочуть дати Богові той світ та людські серця, що мають жити з Богом. Такий підхід до всіх проблем змусить нас у першу чергу застановитись дуже основно, як ми хочемо зберегти одність нашого обряду і нашої Церкви, в чому полягає ця одність та який її основний елемент, і друге — як ми хочемо примінити цю одність того обряду до вимог життя нашого другого і третього покоління в різних країнах, таких як Америка, Канада, Арґентина, Бразилія чи Австралія. І тут перед нами величезна праця, але справжня праця, а не сварка. Сварка — це ніяка праця. Праця — це закотити рукави і взятися до неї, в першу чергу молитись і просити Милосердного Господа, щоб нам поміг зрозуміти нашу місію і наше покликання, зрозуміти наше завдання і ті величезні проєкти, які перед нами Всевишній поставив. А далі просити Всевишнього, щоб Він дав нам любов Своєї Правди, і то повної правди, і щоб дав нам зрозуміти, що тільки така правда може нас врятувати. І тоді берімся до роботи і ставмо собі питання на ввесь ріст, бо від тих питань не втечемо.

Не вистачить тікати від труднощів і казати, що в нас усе добре і все гаразд. Не вистачить чекати, щоб хтось розв'язав наші труднощі за нас, не вистачить тільки критикувати та нарікати на тих, що ставлять проблеми, мовляв, — вони вічно висувають якісь проблеми і нам заколочують спокій. Той, хто не хоче бачити проблем, не то не розв'язує їх сам, але й проблеми залишаються не розв'язані. Ми мусимо мати відвагу ті проблеми бачити, ясно їх читати і мусимо мати відвагу їх студіювати.

І от сьогодні перед нами виринули такі проблеми, як назва нашої Церкви. Для декого це річ страшна, мовляв, як можна сьогодні квестіонувати таку річ? Але, очевидно, хтось може ставити таке питання, і на це питання треба відповісти, бо як хтось таке питання поставив, то значить, що хтось за тим питанням стоїть, хтось переконаний про його правду, хтось уважає, що це питання є проблемою — і лише перечити проблему ще проблеми не розв'язує. Факт, що ми сьогодні опинились перед проблемою назви нашого обряду — і це знову нас просто виводить з рівноваги. Але, знову, це проблема, на яку треба відповісти. Ставлять перед нами ще й проблеми мови, — і це знову є для нас страшна річ. Але і на цю проблему треба відповісти сьогодні чи завтра, від неї не втечемо. Нам ставлять проблеми священичих покликань, наших шкіл і т. д. Теж від тих проблем не втечемо.

І тут ми відчуваємо, від нашого громадянства, у пресі й усно чуємо, що всі вірні очікують слова від Проводу нашої Української Католицької Церкви в цих справах. А відповідь на ці всі питання знаходиться у Спільному Пастирському Посланні, яке було проголошене в часі Четвертої Сесії Вселенського Собору та підписане всіми нашими Владиками під проводом Верховного Архиєпископа Кардинала Йосифа Сліпого.

Наша Церква має назву Українська Католицька Церква, і не іншу назву. Назва Католицька Церква Візантійського обряду не існує, такої Церкви на світі нема. І хотіти заступити назву Українська Католицька Церква назвою „Католицька Церква Візантійського Обряду" — це є запереченням нашої Української Католицької Церкви. Існує Українська Католицька Церква, але Католицька Церква Візантійського Обряду не існує, такої Церкви, як Церкви, нема. Назва нашого обряду є Візантійсько - Український Обряд. Якщо злучити ці його два складові елементи, то це є обряд український. І якщо хтось хотів би усунути з того обряду все, що є українське, наш обряд перестав би існувати, як окремий обряд у Вселенській Церкві, і наша Церква перестала б існувати як Помісна Церква Вселенської Церкви.

І тому ці основні та засадничі речі треба ясно мати перед очима, і, якщо є питання відносно цих справ, то треба вміти відповісти, пояснити — чому. Бо сьогодні дехто уважає, що назва Українська Католицька Церква, чи назва український обряд — це націоналізм, український націоналізм. Якби воно так було, то назви всіх інших Помісних Восточних Церков — Візантійсько-Мелхітська, Візантійсько - Російська, Візантійсько - Сербська, Візантійсько - Грецька — це все націоналізми. І це є нонсенсом. Це є офіційні назви тих Церков, а ті назви, зв'язані з національною культурою, оправдуються фактом, що візантійський обряд у тих народах, у їх духовостях, у їх культурах прийняв остаточну свою форму. Це не є ніякий націоналізм, це є тільки чиста історична правда, а якщо комусь це не подобається, то трудна рада.

Якщо сьогодні, скажімо, англієць хоче бути членом Католицької Церкви латинського обряду, він не каже латинникам змінити слова „латинський" тому, що це слово походить з Риму, від латинників — бо це нонсенс. Якщо хтось хоче бути членом Мелхітської Церкви, він не каже мелхітам перекреслити слово „мелхітський", бо такий обряд перестав би існувати, як обряд. Треба ці речі відрізнити. І закид, що, мовляв, це націоналізм, є тільки незнання справи. Це факт, що наш обряд на наших Рідних Землях впродовж 1000-літнього існування прийняв форму, яка колись називалася рутенська, а сьогодні — українська.

Ці речі треба основно знати, треба їх пояснити і, якщо зустрічаєте такі закиди чи питання, — мусите на них відповісти спокійно, второпно на підставі фактів. У тій справі появилися численні книжки, треба ті книжки читати і мати відвагу історичну правду боронити.

Тому, якщо йдеться про нас, українців католиків, про наш обряд та про проблеми обновлення нашої Церкви, — наше життя має йти не по лінії знищення того всього, що українське. Навпаки, — має йти по лінії посилення християнського життя в дусі чистоти нашого обряду, нашої Літургії і наших традицій та втягнути в них те все, що нам дає Канада, Америка і інші країни нашого поселення: всі форми апостоляту, всі форми організаційного життя, там, де треба і наскільки треба, теж інші мови тих країн.

Якщо йдеться про мови — то це знову нова сторінка нашої проблематики, в якій треба на цю сторінку дивитись дуже конкретно, холоднокровно і реалістично, бо інакше можемо дуже легко скривдити себе, нашу Церкву і наш народ. Було б, очевидно, нефортунно і шкідливо для нашого обряду, якби ми заступили українську мову в нашому обряді, як цілості, другими мовами. І тому наші Владики на Соборі, після довгих дискусій і нарад, рішили, що ми впроваджуємо живу українську мову в усі наші літургічні Богослуження. Але ми заразом рішили, що є факт, — і той факт існує і буде існувати тому, що маємо до діла з новим поколінням, — що ми маємо і будемо мати людей, які з різних причин зовсім або мало розуміють українську мову. І для них Церква дає можливість, щоб вони мали деякі частини Богослуження, як от Апостол, Євангеліє та обидва „Вірую", в інших мовах.

Але в тому нашому Посланні ми, Ваші Владики, робимо — я сказав би — патетичний заклик до всього українства, щоб ми помогли новим поколінням нашої Церкви і народу ту українську мову знати, любити її і розуміти. В цьому Посланні сказано, — і я хотів би, щоб ми затямили ті слова, зокрема, щоб затямили її

(Продовження на стор. 4-ій)

А. Орел

ПРО ЩО СКАЗАЛА ПІСНЯ

Дні передвеликоднього мовчазного посту. Здається, нудніших за ті дні в моїй сірій далекості не було. Бачу їх тепер немов на дошках помальовані. На сірім їх тлі звичайна селянська хата. Її не може стерти непам'ять. Початок весни, але долівка застелена соломою, бо в хаті ходимо босоніж. Двоє маленьких вікон просівають пасма світляного пилу з південної сторони. Те світло, мов жовті очі болю. У кутку стіл, накритий білою полотняною скатертиною. Вона шарудить від доторку пальцями. Мусить шаруділи, бо на столі (не посередині, а в лівому ріжку скраю) хлібина, коло неї солянка з сіллю й великий ніж-косинка, тобто кусок звичайної зужитої коси, оправленої в дерев'яну колодочку (батькова майстерність). Посередині столу хліб кладуть тільки на великі свята. Проти столу маленьке віконце на схід, нічим не видатне, я його не помічаю. Натомість проти другого віконця на схід у дворі великий кущ троянд. Улітку тут квіткова розкіш і невимовний запах. Тепер же той кущ сірий аж почорнів за зиму під снігом. А віконця зовсім не видно, бо саме в тій половині хати аж під стелю сягають баскі коні ткацького верстату, що затуляють це східнє й ще одно північне віконце. Тим то а тім кутку й серед дня темінь.

Моє місце на лаві коло столу. В цей закуток укручена моя увага й нудьга. На долівці проти мене витушка. Вона поволі крутиться. Я змотую з неї на клубок нитки. Як треба, то вставляю в прядку цівку, починаю ногою крутити, — сукаю, тобто навиваю на цівку нитки з клубка. Мати закладає таку цівку в човник і ганяє його крізь основу сюди й туди поштовхами пальців. Так іде ткання. До великодня треба все поткати, щоб викинути з хати верстат, помазати підлогу глиною, побілити стіни.

Ох, як же нудно в порожнечі таких днів! А надто, коли обрії тьмаряться й у хаті темно-сіро.

Старші брат і сестра в школі. Батько порається надворі коло худоби. Бачу сліди копитів і ратиць.

Одноманітно й монотонно шмигляє ковзький човник, одноманітно постукують барцоги; — на них то на одну, то на другу, на третю, четверту почережно натискає босою ногою мати. Треба поцілити на відповідну барцогу, не помилитись, інакше можна поплутати нитки в основі. Недарма ж і в пісні сказано: — „Ти ткач — ниткоплут, а я сотниківна".

І от серед такого безруху хатньої сірости м'яко та в'юнко разом із нитками піткання вплітається співуче тепло журної пісні:

> Го-о-омін, го-омін,
> гомін по діброві,
> Туман поле покриває.

Піском обсипається нудьга, очі видовжуються чеканням. Цівки і витушка зовсім не такі осоружні. Навіть приємно слідкувати, як набігають рядочками на цівку нитки. Але що це:

> Туман поле покриває,
> Мати сина проганяє.

Я звічуюсь у тремтінні. Що за мати? Якого сина? Я так не хочу.

> Іди, сину, геть від мене,
> Нехай тебе орда візьме.

Ага! Це ж про нашого Ивана. Не раз уже чув я, мати гримала на нього: „Я тебе, сучого сина, з дому вижену".

Правда, він збиточник, просто халамидник. До того довів учительку, що вона тріснула його по голові руба лінійкою, то так і розсікла голову. Прибіг до дому, в крові заюшений. А батько саме запрягав до млина. А млин же коло школи. Ех, як ускочить він до клясної кімнати, як замахне батогом на вчительку: „А ти що то хлопцеві голову провалила!? Тебе поставлено вчити, так учи!" — „Іване, Іване! Хіба я пробила тобі голову?" — заголосила переляканa вчителька.

Можна б уявити в тому випадку расового динарця, увесь час мовчазного й лагідного, але вивели його з рівноваги, і його навальність ніщо не спинить.

На цей раз обійшлося гаразд. — „Я хотів тільки полякати її", — сказав дома батько. А в Івана на голові так і зостався на все життя білий безволосий пружок.

І все ж таки я проти. Проганяти з дому, щоб я бачив, як він, сумний та невеселий, піде вулицею світ-заочі! Ні, я протестую. Власне, протестую не я, а ціла тьма гарячих мурашок, що полізли по спині, по плечах, руках аж у пальці, по ногах аж у п'яти. А до того ж орда. Що воно таке? Ніяк не збагнути. Досі чув лише про сліпців на ярмарку, що хапають дітей, викручують їм у лісі ноги й руки, виколюють очі, щоб ці скалічені діти жебрали для тих жорстоких сліпців. Але тепер ось іде й орда. Це щось страшніше від сліпців. Тільки ж тут одразу виявляється, що Івана не так легко взяти. Він навіть зневажливо відмахнувся:

> Мене, мамо, мене орда знає,
> В чистім полі обминає.

Спонтанно схлипую сміхом крізь сльози радости. Ага! Он який наш Іван. (В уяві не було місця для когось іншого). І страшна орда дає драла, як зобачить його в чистому полі. О, так. Іван сміливий, очайдушний, страшний. Це я вже знаю. Адже коли скажений собака забіг до сусідів у двір і, покусавши там собак, кинувся до нашого двору, а я побіг поза возом тікати, Іван не розгубився. Він миттю схопив залізний ціпок, з яким любив ходити гуляти між хлопців. Далі як не вхопить собаку за хвіст, як опереже залізом по спині, як обвихне ним кругом себе, — аж за ворота викинув того пса скаженого. Не дивно, що від такого й орда втече.

І матірне серце скрушене:

> Іди, іди, сину, додомоньку,
> Змию тобі голівоньку.

Звичайно, в Івана своя гордість:

> Мені, мамо, мені
> змиє дощик,
> А розчешуть густі терни.

Так, він не вернеться. І я бачу, як він нагнувшись продирається в кутку нашої садиби крізь густі кущі колючого терну, під час дощу. І з намоклого чуба стікають йому на лице холодні краплі з кров'ю. Це саме там, де я раз пробував добратись до сорочого гнізда, але густі тернові колючки так боляче скубуть за чуба та так шпигають у боки, що я назавжди облишив цей надто спокусливий намір. І хоч як та сорока часом над гніздом хизується, хоч як з мене глузує, я тільки зідхну безнадійно, а лізти не пробую.

Та ось пішов до школи й я. Іван парубкує. А незабаром не стало Івана. Лише згодом прийшов лист і світлина. Кінь, а на ньому дивний вершник: і шаблею замахнувся й гостре вістря списа грізно перед собою наставив. А коли я писав відповідь від матері, то в адресі поставив: драгунський полк, третій ескадрон тощо, тощо. І трохи дратувало, навіщо все перечисляти. Чи не досить указати лише полк? Тепер бо я все розумів, читав уже з пам'яті:

> Улани з пестрими значками,
> Драгуни з кінськими
> хвостами —
> Всі промигнули перед нами,
> Всі побували тут.

Дійсно, в нього на голові чорна блискуча каска з золотим двоголовим орлом на чолі, а впоперек каски на тім'ї сувій із кінського хвоста, а перед ним розвивається білий султан (із пір'я чи що?).

І збігли ще роки, війну зломлено, й невідома далеч виплеснула Івана. І всі зібрались до рідної хати. І він оповідає, як ішли в атаку драгуни на німецьку кавалерію. Ніщо, мізерна німецька кавалерія. На мадярську кавалерію — справніша. На болгарську (і туди кидали драгунів) — О! (тут він крутить головою). Молодці! Не гірші за наших.

А як прибився до мене з мішком на плечах за чотириста кілометрів з Криво본ріжжя до Харкова — чи не можна б купити в пекарнях тут хліба — то ноги в нього були пухлі й обличчя пухле. Четверо дітей злизав божевільний голод, двоє старші ще тримаються.

І став Іван у довжелезну мерехтючу чергу до хліба. Але чуйний пролетаріят одразу укмітив пухлого колгоспника. Вихопився лютий гамір, тягнуть міліціонера, випхали Івана з черги: не маєш права... Ти, паразит! І сонце світило й не кричало. І небо не впало. І без зубів його кусали, але відповіді не почули.

І от сьогодні вслухаюся в запис тієї пісні. У кармазиновім відтворенні давніх тих днів. Летять вони з піснею на крилах, та не в повітрі, а в свідомості. Звучання немов би те саме. Але куди цій Зої Гайдай до співу моєї матері! Та й що це таке? Чому так знеславлене слово?

(Закінчення на стор. 3-ій)

С. Риндик

ДОЛЯ ІДЕАЛІСТА

(Давня історія)

(11)

Нема першої, то нема другої і нема третьої. Том добре роблять поети, що так багато співають про кохання і заповнюють тими співами численні збірки. Спів про кохання дає для людської моралі більше, ніж голосні проповіді різних моралізаторів. Дорогий читачу! Чи ви пам'ятаєте, як вам хотілося обняти й цілувати увесь світ, коли ваша кохана призналася вам, що любить вас? Звичайно, пам'ятаєте. Такі великі події ніколи не забуваються! Закон природи каже, що від кохання кожне серце добрішає. Кохання відчиняє в ньому ті комори, де Господь Бог насклaдав людині всякого добра. Я так думаю.

Таким чином Рекоша перестав бути ідеалістом. Провідне світло, що освічувало йому досі життєвий шлях, спершу соціялізм, а потім Семіраміда, далеко-майбутнє з далеко-минулим, погасло. Треба було крокувати далі навпомацки і без тієї радости, що нею опромінює людське серце кожний ідеал, великий чи малий. Життя без радости тяжке. А в Рекоші воно заносилось ще на тяжче, бо втрата ідеалів потягнула за собою і втрату всяких надій. Чоловік став песимістом: захмарене чоло і захмарені думи та байдужість до всього, навіть злість супроти ближнього.

І таке душевне інтермеццо тривало кілька років, аж поки не вибухла революція і не принесла новий заповіт, що мав догори коренем перевернути все дотеперішнє. Прийшли большевики й заповіли свій намір — вогнем і мечем знищити всі форми і всі змісти, і всі традиції, а замість того запровадити святу „общину", московську форму комунізму, віками плекану серед мочарів і драговиць суворої півночі.

Найбільше впадало в очі, що носії цього комунізму відразу побратались в усякими злочинцями місцевого походження. Найкращими їх побратимами стали ті, що їх одеський підсвіт давно звеличав у пісні:

> Я мать свою зарезал,
> Атца сваво убіл,
> Сєстріцу, красоткі,
> Нєвінность нарушіл!

Дуже вражало людей, що якраз ці герої стали в перші ряди большевизму і зі співом

> Ми пойдьом к нашім
> страждущім братьям,
> Ми к голодному люду
> пойдьом

кинулись на той люд. І їх большевики зробили безпосередніми виконавцями своєї програми і попризначували їх на „комісарів" різних адміністративних установ. „Хто був нічим, став усім" — казали гордо апостоли нової віри. На людей напав страх. До того часу страшною була лише поліція та її гірша відміна — жандарми, а тепер кожне начальство і всі агенти, що засіли на урядових посадах. Той соціялізм, що його ісповідував колись Рекоша, хоч не мав виразного змісту, проте був наскрізь чесною доктриною, що, як здавалося, не мала в собі нічого злодійського. Тому большевицьке видання цієї доктрини та її здійснювачі вразили Рекошу ще більше, ніж звичайних людей.

Але в міру того, як большевицька влада з дня на день зростала, перелякані люди, не бачачи іншої ради, стали переконуватися, що єдиний рятунок перед злодіями — годити їм, не перечити і не показувати своїх розумів. Москва розуму не любить. Усі ті, що чимнебудь не вгодили чи вдавали розумних, гинули в тяжких муках. Це зауважив і Рекоша, і заразом побачив, як хитріші люди одни наперед другого упадали перед агентами нової влади, світили перед ними очима і вдавали щирих однодумців. І було виразно видко, що ця тактика приносила їм прихильність і ласку збоку влади. Тож не минуло багато часу, як і сам Рекоша нарозумився і став неофітом нового соціялізму, ба навіть зробився активним „товаришем". А для оправдання цього кроку перед самим собою пригадав собі гімназійні роки, своє захоплення ідеєю соціялізму, за що був вигнаний із гімназії і позбавлений права дальшого навчання і дальшого поступу до кращого життя.

Заразом Рекоша рішив заробити на своїм соціялізмі. Зголосився куди слід, і докладно поінформував товаришів про свою колишню боротьбу за соціялізм і про те, як його покарали за це — вороги соціялізму.

— Нам таких якраз і треба! — сказали захоплені його оповіданням товариші. — Якраз таких!

І за кілька днів залізничники з наказу влади вибрали Рекошу на голову якогось ревкому. Одною з функцій цього йому було дбати про професійні інтереси залізничників, у першу голову про якусь їжу для них. Якийсь такий орган мусів настати, бо з приходом большевиків залізниці закинули традиційні способи господарки і мало-помалу перестали платити залізничникам за їх службу. Треба було вживати революційних заходів, щоб коли-не-коли дістати згори якийсь гріш чи хліб, чи трохи картоплі, чи взагалі чогось такого, що можна було б на зуб узяти. І про це мав дбати названий вище ревком. Ставши на його чолі, Рекоша мав багато біганини, а при тому багато нагод переконатися, що по всіх большевицьких урядах відбувається нічим не обмежене злодійство. Апостоли маркс-ленінського заповіту, комісари і підлеглі їм агенти не мали над собою ніякої контролі, керувалися виключно „революційною совістю", тож не держалися ніяких норм і ніяких приписів людської моралі чи етики. Усе це було викинуте з ужитку, як виплід буржазних забобонів.

Бачачи це, Рекоша подумав, що, мабуть, справді буржуазійній моралі прийшов кінець, що всі її засади й закони опинились у безвиході і мусять загинути. А коли так, то треба переймати методи нової моралі і ними керуватися. Апостоли московської общини нагадали Рекоші давноминулих мораліів.

(Далі буде)

Д-р Володимир Гук

Справа Українського Народного Дому в Нюарку-Ірвінґтоні, Н. Дж.

Вже минув майже рік від того часу, як певна група громадських ентузіястів постановила собі за ціль побудуву Українського Народного Дому для української громади Нюарку і околиці. Донедавна життя української етнічної групи, приватне як і громадське, формувалось на т. зв. „давнтавні". Але від якогось часу почався спонтанний перехід на „аптавн" Нюарку, і довколишні підміські оселі як Ірвінґтон, Мейплвуд, Оренджі й інші. Можна це уважати зовсім правильно за поступ у розвитку української громади, що йде лиш на користь нашу і нашого молодого покоління. Змінилися наші можливості і побільшились наші амбіції. Ми прийшли нагло але рішуче до переконання, що нам треба змінити стиль дотеперішнього суспільно-громадського життя і перенести його там, де б ми і наші діти почувалися безпечно, приємно та комфортно.

Треба признати, що перший відважний крок у цьому напрямі зробила парохія української католицької церкви св. Івана Хрестителя, закупивши площі в околиці Санфорд Аве. — де збудовано сперщу парохіяльну школу а відтак прекрасну церкву. Задум будувати таку церкву спочатку видавався дещо фантастичним — але сьогодні це реальна дійсність і гордість парохіян. Майже рівночасно із католицькою парохією, також православна громада збудувала прегарну церкву Св. Тройці в Ірвінґтоні. Особливо будуючим явищем на бенкеті з нагоди посвячення цієї Церкви була велика присутність нашої української громади без різниці віровизнання. На бенкет вона прийшла із щирим серцем і непорожніми руками. Так хотіла наша громада засвідчити свою єдність і солідарність у взаємній допомозі. Був це початок нової конструктивної доби в релігійному житті нашої гролади. Сьогодні наші духовні провідники солідарно працюють із громадськими світськими чинниками над консолідацією цілої громади.

На тлі консолідаційних подій у церковному житті виринула виразисто проблема конечности посідання одного великого центру — себто побудова модерного Укр. Народного Дому. Маючи на увазі наш поступ, наші амбіції, що раз вищий стандард життєвий, а передовсім проблему нашої молоді, згадана група ентузіястів постановила собі відступити від будови малих народних домів, які задовольняли б потреби поодиноких організацій, а влаштування і будова яких лягла б все одно на плечі громади. В разі більших імпрез все треба б було витрачати ще додаткові громадські гроші на винайм відповідних приміщень, у чужих. Будова великого репрезентативного дому являється необхідною конечністю для нашої громади.

Ці думки знайшли зрозуміння у членів Української Централі, яка закупила посілість і доми при 140 Проспект Аве в Ірвінґтоні та рішила віддати своє майно до диспозиції Будівельного Комітету, що в міжчасі створився. Ніхто при цьому не думав і не думає ліквідувати старі існуючі організації або їх занедбувати. Навпаки, всіх їх Управа Комітету запросить до спільної праці над будовою Народного Дому. Власне тоді, коли задум будови буде зреалізований, всі товариства будуть могти краще розвиватися і засвідчувати своїм існуванням буйність громадського життя.

Однак якась черговість важливости громадських потреб мусить існувати. Бо тяжко подумати, щоб наша громада могла — з причини своїх фінансових спроможностей — помагати в цей сам час в будові 2 чи 3 домів. Думаємо, що наперед треба збудувати Народний Дім, а пізніше будемо допомагати іншим інституціям в побудові їх домів. В цей спосіб зможемо створити ряд репрезентативних громадських установ, що ними ми і наші діти зможуть почванитися перед іншими співгромадянами. В цей спосіб залишимо своїм нащадкам тривалі і цінні пам'ятки по собі.

З точки рентовности Народного Дому є знаною правдою, що на далеку мету оплачуються лиш модерні, репрезентативні будівлі. Їх тоді винаймає не лиш українська громада, але і інші наші співгромадяни. Це тим більше стосується нашого Нар. Дому з огляду на його догідне положення і з огляду на брак репрезентативних домів в околиці. Правда, спочатку будова лягає фінансовим тягарем на громаду, але коли громада з'єднана, жертвенна і повна доброї волі, всякі трудноші дасться легко побороти. Управа Комітету сконтактувалася із усіма українськими угрупованнями на терені Нюарку, Ірвінґтону і прилягаючих міст та запросила всіх до активної співпраці, відкриваючи купно цертифікатів і пропонуючи їх представникам місце в Управі. І так початковий етап перебудови закуплених об'єктів на домівки для товариств вже за нами. Тепер звертаємося до громади про фінансові пожертви для започаткування будови Нар. Дому. Комітет переконаний, що стодолярова пожертва за один цертифікат, коли його сплачувати місячними ратами, не є завеликим тягарем для пересічно заможної людини. Забудьмо за все, що могло б нас ділити а сконцентруймо всю свою увагу на цьому, що нам всім дороге: добро української справи. Добром для укр. справи є посідання репрезентативного Народного Дому — бо в „своїй хаті, своя правда і сила і воля".

● **В університеті в Токіо** від місяця страйкують студенти, обурені піднесенням оплат для студіюючих літературу, мистецтво й право. Але той університет має 32.000 студентів, що їх велика частина не вдоволена страйком та авантурами, які шкодять нормальній науці. Між двома групами студентів прийшло в минулу суботу до такої бійки, що десятки студентів відвезено до шпиталів.

В Ню Йорку діє український театральний ансамбль — „Новий театр", якого режисером є Володимир Лисняк. Ця група приготовляє свою першу прем'єру: „Камінний господар" Лесі Українки на 2-го квітня. На фото — Лисняк (зліва) переводить пробу з Орисею Андрейко (в ролі Донна Мерседес) і Лариса Кукрицька (Донна Анна).

Філядельфія в поклоні А. Мельникові

Заходами 12-го Відділу ОДВУ та Відділу ОбВУА при співучасті комбатантських і молодечих організацій міста Філядельфії 28-го листопада 1965 р. в год. 1-ій по пол. в приміщеннях Українського Горожанського Клюбу влаштовано жалобний апель з приводу першої річниці смерти сл. п. полк. Андрія Мельника.

Імпрезу розпочато військовим апелем з прапорами представників ОбВУА, Братства Першої Української Дивізії, Братства Карпатських Січовиків, Пласту та ОДВУ, що його перевів інж. Іван Скіра. Вінок зложили д-р Теодор Мамчур, бувший ад'ютант полк. А. Мельника в Корпусі Січових Стрільців, інсп. Микола Алексевич, голова Відділу ОбВУА, та мґр Богдан Артимишин, голова Відділу Братства Дивізійників. Сурмив пластун Роман Процик. Сцену вдекоровано на блакитному полотнищі тризубом і великим портретом Полковника, під яким зложено вінок з живих квітів і прапорами.

Д-р Володимир Галан, голова Головної Управи ОбВУА, у своїй промові схарактеризував полк. Андрія Мельника, як військовика, державника і людину найвищих чеснот. Д-р Теодор Мамчур поділився своїми спогадами про полковника з часів російського полону, втечі з того полону й початків організування Корпусу Січових Стрільців у Києві, а зокрема про оборону Києва в січні 1918 р., що нею кермував полк. Андрій Мельник, якого тоді ад'ютантом був доповідач.

Рецитація письменника Володимира Біляєва уривка великої поеми Юрія Клена „Поділ імперії", в якому представлено цей фраґмент боротьби полковника, була знаменитим доповненням цілости цієї частини програми.

Промову про полк. Андрія Мельника, як політика й керівника Українського Націоналістичного Руху впродовж останніх 25-ти років, виголосив проф. д-р Богдан Т. Гнатюк, Голова Центральної Управи ОДВУ, який брав участь в похоронах полковника минулого року, і у відслоненні й посвяченні пам'ятника на його могилі в Люксембурґу. В. Гнатюк підкреслив беззастережне наслідництво полковника на пості голови Проводу Українських націоналістів у 1938 р. та пригадав цікаві тогочасні оцінки нового Вождя провідних осіб, а в тому зокрема Високопреосвященнішим Архиєпископом Кир Іваном Бучком, о. сов. Лободичем і Ярославом Стецьком..

Голова 12-го Відділу ОДВУ, проф. д-р Петро Ю. Стерчо, подякував від організаторів усім виконавцям програми, зокрема всім учасникам апелю в числі 250 осіб. Бувші товариші зброї, УСС-и і інші вояки українських армій майже всі прибули, щоб віддати честь був. Отаманові Військ і Шефові Штабу Дієвої Армії Української Народної Республіки. Членство ОДВУ і ВО прибуло, щоб також вшанувати його як кол. Голову Проводу Українських Націоналістів.

Велика українська громада в першу річницю смерти А. Мельника прослухала також слово д-ра Володимира Процюка в радіопередачі ім. Володимира Блавацького в суботу 30-го жовтня, і вся вона молилася за душу чергового дня в українських католицьких і православних церквах міста.

Заупокійну Службу Божу в українській католицькій катедрі відслужив у суботу, 30-го жовтня, о. Клуні, а Панахиду слідуючого дня відслужив парох Впр. о. Михайло Федорович у сослуженні от. Клуні та Дубицького. В православній катедрі Панахиду відслужив митроф. прот. Степан Біляк, який виголосив також зворушливу проповідь. Співали катедральні хори, під орудою О. Лупаня в католицькій та Петра Куриленка в православній катедрі. Крім того, у своїх парохіях служили Панахиди о. декан Мирослав Харина, о. сов. Василь Головінський, о. сов. Микола Збир і о. прот. Олексій Царик, настоятель церкви св. Покрови. Панахиди відслужено у вщерть виповнених церквах.

П. Н.

ПРО ЩО СКАЗАЛА ПІСНЯ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

Там же було: „мене, мамо, орда знає, в чистім полі обминає". Такий він войовничий, такий удатний. А тут: „мене, мамо, орда знає, сріблом - злотом наділяє". Що за глум? Виходить, він запроданець, продається орді за срібло - злото.

Але міркуймо тверезо. Це не проста така махінація з словами. Пригадаймо, що навіть при малих аматорських українських хорах окупант поставив так звані репертуарні ради, в яких, крім диригента (українця) та когось із співаків, неодмінно присутній представник від адміністрації (росіянин або жид). А що ж тоді говорити про грамзапис? Там уже окупантська пильність на найвищому рівні. Не допустити, щоб із грамзапису можна було почути про такого козака - героя, що його й орда обминає. „Нєт, ето нє йдьот", — скаже адміністратор. „Ось прекраснює слова: „сріблом - злотом наділяє". Завіщо? За зраду свого народу? Прецизна вирахуваність. Нехай не викликає пісня почуття національної гордости в українця, нехай не уявляють козака - оборонця свого народу, нехай не знають, що були колись такі серед народу, — хай думають, що серед українців тільки й були, є й мусять бути самі запроданці. Окупантові мало сучасних Тичин, Корнійчуків, Смоличів та безлічі інших орденоносних плазунів - донощиків. Він хоче спотворити ще й образ минулого, показати його таким мізерним, як і теперішня підокупантська дійсність. Не дозволяє молодому поколінню почути пісню його праматерів про героїчне минуле нашого народу. Пильність, політичну вирахуваність окупант довів до межової прецизности. Мов ненажерливий черв, вгризається він у національне серце українського народу й точить його люто й невідступно.

Ось про що сказала пісня в її двох варіянтах: справжньому матірньому та наказаному від окупанта в грамзаписі.

Українці займають...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

комуністичні ступайки в підсовєтській Україні досить часто твердять, що завдяки „зореносному Кремлеві", „невсипущим турботам та піклуванню старшого брата", українці є тепер в СССР офіцерами, генералами, маршалами, навіть головний командант усіх збройних сил Совєтського Союзу, маршал Родіон Малиновський, пишеться, мовляв, українцем! У Парані українцям дуже й дуже далеко до сорокмільйонової кількости. По тій же кількості, далеко їм тут і до другої, як в цілому СССР, національної групи. Не мають вони в Бразилії (звичайно, на превелике щастя) ні „зореносного Кремля", ні „невсипущих турбот та піклування старшого брата", ні чаду комуністичної пропаґанди. Але от, у Парані, вони теж мають офіцерів, серед них найвищої ранґи — полковників, а тепер і головного команданта паран. збройних сил, своєрідного відповідника маршалові Малиновському. Що на це може сказати комуністична пропаґанда в під'яремній Україні?

Мих. Калиний

АКАДЕМІЧНИЙ ВИКЛАД В СТОРІЧЧЯ МИХ. ГРУШЕВСЬКОГО

Заходами УВАН у Канаді відбувся 13 лютого в приміщеннях Українського Народного Дому у Вінніпеґу перший у цьому році „академічний виклад" присвячений сторіччю з дня народження Михайла Грушевського. Доповідь на тему „Михайло Грушевський як репортажист" — виголосив проф. Яр. Рудницький, що торкнувся маловідомої сторінки в спадщині Грушевського — його подорожніх репортажів із Австрії та Італії з 1908 й 1909 років. Зібранням проводив голова Історичної Секції УВАН — д-р М. Марунчак. В дискусії приймали участь д-р М. Мандрика, проф. Радослав Жук, пані К. Антонович, С. Мухин та інші.

ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ"

На цьому місці друкуємо імена тих ВП. Громадян, що надіслали свою добровільну доплату до передплати та свою пожертву на фонд „Свободи" та її видань: щотижневого „Українського Тижневика" і дитячого журналу „Веселка" і потверджуємо з подякою висоту одержаної суми.

СПИСОК ч. 18.

А. Сидор, Порт Джервіс	$12.00	Д. Шеропцький, Індіяна, Па.	2.00
В. Головчак, Брістоль	10.20	А. Подольчак, Шикаґо	1.50
Ф. Кобас, Саґінав	8.00	В. Басюк, Форт Вашинґтон	1.00
О. Р. Цепний, Дітройт	8.00	Н. Д. Братущ, Рочестер	1.00
А. Зазуляк, Філядельфія	5.00	І. Вардинець, Дітройт	1.00
М. Григорович, Лос Анджелес	4.00	Н. Войновська, Нюарк	1.00
В. Балюк, Озон Парк	3.00	В. Ганчук, Лашін	1.00
В. Баранович, Нантікок	3.00	Г. Гатала, Вайнленд	1.00
М. Брожина, Ню Йорк	3.00	М. Граб, Філядельфія	1.00
Н. Т. Васлей	3.00	В. Гук, Л. Айленд Сіті	1.00
С. Васьків, Рочестер	3.00	С. Гусар, Торонто	1.00
І. Гладун, Парма	3.00	Г. Георгієнко, Міннеаполіс	1.00
М. Дзядик, Глестонбури	3.00	П. Гула, Шикаґо	1.00
В. Доляк, Асторія	3.00	М. Дикун, Ню Брітен	1.00
Н. Касюхнич, Ванкувер	3.00	В. Дорошенко, Шикаґо	1.00
Р. Колодій, Трой	3.00	Ю. Дутко, Бруклин	1.00
О. Коцюба, Сейнт Ліо	3.00	Р. Іванило, Ірвінґтон	1.00
І. Кошарюк, Бруклин	3.00	Д. Носик, Самміт	1.00
Н. Красвський, Нюарк	3.00	В. Жумбяла, Вотервліт	1.00
Р. Лаврів, Шикаґо	3.00	Л. Колащюк, Кемден	1.00
С. Мазурик, Дітройт	3.00	І. Коман, Боффало	1.00
М. Пелюшкевич, Клівленд	3.00	Є. Костюк, Сиракюз	1.00
К. Сідзінський, Таунтон	3.00	С. Крупка, Шикаґо	1.00
М. і П. Шевчук, Трентон	3.00	В. Максимюк, Бріджпорт	1.00
П. Язлюк, Ансонія	3.00	А. Масси-Мищишин, Джерзі Сіті	1.00
М. Біляк, Лашін	2.00	Ю. Мацьків, Черри Гилл	1.00
В. Бровар, Ґері	2.00	Т. Мельник, Шикаґо	1.00
К. Вайда, Аллентавн	2.00	М. Михайлів, Боффало	1.00
М. Вербінський, Клівленд	2.00	В. Мушинка, Філядельфія	1.00
Н. Гайниш, Брейфорд	2.00	М. Найда, Честер	1.00
І. Гассак, Істон	2.00	П. Новак, Шикаґо	1.00
М. Дутчак, Скрентон	2.00	І. Панков, Саммит	1.00
А. Кисломед, Воррен	2.00	І. Пашкевич, Філядельфія	1.00
М. і О. Клос, Джамейка	2.00	В. Пирський, Філя	1.00
В. Кльоц, Мейплвилл	2.00	М. Попович, Таунтос	1.00
М. Левицький, Боффало	2.00	В. Пристайко, Рочестер	1.00
О. Лишик, Вест Колдвелл	2.00	М. Романов, Ютика	1.00
А. Новак, Шикаґо	2.00	Т. Росоляк, Парма	1.00
О. Олійник, Монтреал	2.00	П. Руд, Дітройт	1.00
І. Орлинський, Лос Анджелес	2.00	П. Свистун, Ню Йорк	1.00
М. Павлюк, Ню Йорк	2.00	Ю. Северин, Шикаґо	1.00
С. Романків, Гартфорд	2.00	П. Стойко, Ню Бронсвік	1.00
С. Сахарук, Венгам	2.00	К. Темертей, Монтреал	1.00
Н. Савко, Клівленд	2.00	С. Тиндик, Мілвокі	1.00
Н. Слупецький, Дітройт	2.00	І. Устіяновський, Гарвей	1.00
М. Сорока, С. Франціско	2.00	І. Харамбура, Філя	1.00
М. Стецура, Джерзі Сіті	2.00	П. Цехош, Лашін	1.00
о. П. Турянський, Сан Дієґо	2.00	В. Чорнодольський, Бронкс, Н. Й.	1.00
І. Худий, Асторія	2.00	І. Шостак, Шикаґо	1.00
Г. Шараневич, Питтсбурґ	2.00	П. Щупляк, Клівленд	1.00
		В. Вих, Роме	0.50

НА МАДЯРЩИНІ ПЕРЕВЕДЕНО МАСОВІ АРЕШТУВАННЯ, при чому вони стосуються частинно католицьких духовників, які нібн „змовляються" під духовим проводом кардинала Міндсенті, який від мадярської революції перебуває в американській амбасаді в Будапешті, частинно амнестованих у 1963 році і після того знову арештованих, як „непоправних ворогів народу". Преса подає тільки деякі прізвища.

В глибокому смутку повідомляємо Рідних і наших Приятелів, що 14-го лютого 1966 р. в Санта Моніка, Каліф., упокоївся в Бозі наш Дорогий БАТЬКО

бл. п.
МИКОЛА МАЛІЧІВСЬКИЙ

проживши 78 років.
Похорон відбувся 16-го лютого 1966 р. з Української Православної Церкви св. Володимира в Голлівуд, Каліфорнія.
Хай пам'ять про Нього буде вічною!

В глибокому смутку:
донька — АННА
син — МИХАЙЛО з дружиною ЕМІЛІЄЮ

В жалю і смутку, ділимося сумною вісткою з Рідними і Знайомими, що в груднї 1965 року у Львові, Україна, відійшла у Вічність, на 96-му році життя наша Найдорожча МАМА, БАБУНЯ і ПРАБАБУНЯ

бл. п. ЮЛІЯ з ЗЕЛИНСЬКИХ КОВАЛЬ

Похорон відбувся 19-го грудня 1965 р. в Рудні.
Горем прибиті:
син — МИХАЙЛО і невістка ОЛЬГА з дітьми
невістка — ІВАННА з рідною
і Рідня в Краю

Замість вінка на свіжу могилу
бл. п. СТЕФАНІЇ КРАМАРЧУК
на Українські Сироти в Европі
суму 25.00 долярів складають
Ольга Стефанія та д-р Климентій РОГОЗИНСЬКИЙ

Замість квітів на могилу
сл. п. д-ра МИКОЛИ ШЛЕМКЕВИЧА
складаємо 25.00 долярів на Осередок НТШ в Сарсель, а Родині Покійного наше щире співчуття
Український Публіцистично-Науковий Інститут — Осередок Клівленд

Ділимось з Рідними, Приятелями і Знайомими сумною вісткою, що в п'ятницю, 18-го лютого 1966 року, в год. 4:15 по пол. в Йонкерві, Н. Й., ЗДА, після важкої недуги упокоївся в Бозі

бл. пам. ВАСИЛЬ ФУТАЛА

Уроджений 31-го січня 1900 року в селі Береги, повіт Самбір, Україна.
Покійний був учасником Визвольних Змагань в часі 1-ої світової війни, активним українським громадським і політичним діячем на Рідних Землях та на чужині.
ПОХОРОННІ ОБРЯДИ відбулися в похоронному заведенні п. Дучинського в Йонкерсі. ПАНАХИДА — в неділю о год. 7-ій вечером; ПОХОРОН — в понеділок, 21-го лютого 1966 р. в год. 9-ій рано в церкві св. Михаїла в Йонкерсі, Н. Й.
Тлінні останки Покійного будуть перевезені на Вічний Спочинок до Льос Анджелес, Каліфорнія на цвинтар Кальварія, де спочиває Його Дружина.
Горем прибиті:
ЛЕВ, ВАСИЛЬ та ІГОР — сини з дружинами ОЛЕНОЮ, СТЕФАНІЄЮ та ДАНОЮ
БОГДАН, МИРОСЛАВ, МАРУСЯ, ВАСИЛЬ, МАРКО, ДАРІЯ, ГРИГОРІЙ і АННА — внуки

Пам'яті українського челіста Богдана Бережницького

Хто з нашої старшої генерації в рідному краю й на еміграції не чув чудової, м'якої й повної душевного переживання, гри нашого славного, незабутнього челіста Богдана Бережницького, що на свому інструменті прославив творчість передусім своїх двох приятелів — композиторів Василя Барвінського і Нестора Нижанківського в рідній Україні і на чужині?

30-го грудня 1965 перестало битися його серце, серце цього з крови і кости українського музики, а 4-го січня ц. р. поховали його і попрощали жалібним акордом „вічная пам'ять"...

Бережницького пізнав я в 1931-му році у Відні і від того часу заховалися в мене програми імпрез української громади. Переглядаючи ці програми і запрошення, зауважимо, що майже на всіх імпрезах видніє ім'я нашого челіста, так як і наймилішої славної піяністки Дарії Каранович та покійного оперового співака Івана Савки. Тут мушу зазначити, що Дарія Каранович була першою піяністкою, що промостила шлях українській музиці до віденського радія. Не лишень на українських імпрезах, але і на самостійних камерних концертах грають вони українські твори і причиняються до популяризації української музичної культури, Бережницький виконував такі чельові твори Барвінського: Ноктюрн, Колискову, Мелодію, Варіяції на українську тему, Малу Суїту в 4-ох частинах, Думку і Сонату — фіс моль. Разом з австрійським славним скрипалем Вальцом виконують вони вперше у Відні „Тріо" композитора Нестора Нижанківського. Грав він „Ройдо" Дм. Бортнянського, Сонату і Тріо Косенка та інших. Після другої світової війни виконував він часто її мої чельові твори: Думку, Весільний фрагмент, Гумореску, Канцону, Колискову, Коляду і струнний квартет.

Богдан Бережницький народився в липні 1888 р. у Львові, де й покінчив гімназію і консерваторію. В 1909 р. виїжджає на музичні студії до Липська, де також студіює в консерваторії і музикологію в університеті. В 1913-ому році переноситься до Відня, грає тут в симфонічній оркестрі Оскара Недбаля і студіює в унів. германістику. Під час першої світової війни грає в різних квартетах, завданням яких була культурна обслуга австрійських офіцерів. В 1918-му році грає в оркестрі львівської опери, а під час українського зриву до самостійности працював при поліції. По упадку української самостійности не хоче залишитися в польській опері і виїжджає до Відня, де в 1922 році дістається до опери і тут працює аж до кінця останньої війни. З Відня розїжджає з концертами по різних державах. В 1926 р. виїжджає до тодішньої столиці України, Харкова, де мав обняти парт першого челіста в опері, але там недовго пробував і знов вернувся до Відня.

Важним моментом, якого спомином одушевлявся він ціле своє життя на еміграції, була поїздка з концертами по Україні разом з композитором Василем Барвінським в 1928-му році. Цю концертову поїздку описав Барвінський опісля в „Новому Часі" в сорокчетвірних числах під наголовком „Враження з побуту на Україні". На запрошення „Української фільгармонії" грали вони на концертах в Харкові, Києві, Дніпропетровську та Одесі в концертних залях і „культурних клюбах, де діточа і їх сердечно ректори, професори і учні музичних інститутів та українські письменники. „Вітаємо щиро славних музик і дорогих братів з Галичини", — промовляв з захопленням ректор муз. інституту в Києві, М. Гриченко перед усім учительським збором і учнями. Із споминів можна відчути, який тоді на Україні панував український дух і наші музики почувалися там, як в українській державі. Бережницький враз із Барвінським пізнали там багато композиторів, як Ревуцький, Лятошинський, Косенко, Козицький, Верикізський, Костенко, Грудин, Радзієвський, диригентів Моргуляка та Антона Рудницького й письменників Павла Тичину, Остапа Вишню і ін. Щиро приняв їх комісар народної освіти М. О. Скрипник і відкрив перед ними свою українську душу.

В українському музичному мистецтві Бережницький і Барвінський були нерозлучними приятелями, творцями. Все, що Барвінський скомпонував для челя, Бережницький як знавець цього інструменту і великий педант, докладно опрацьовував твір. Він зміняв та уліпшував фразування, пальцівки, стаккати, легата поширював і опрацьовував каденції і т. д. так, що ці твори ним опрацьовані для челя прибрали зовсім інше, готове до друку, лице, — та нині ждуть на видавця, щоб побачити світ.

Барвінський, в найкращому розцвіті своєї творчости, попав у концентраційні табори і там змарнував 11 літ. Всі його твори пропали, остались однак ті, які опинилися в руках Бережницького. Видавництво „Мистецтво" в Сов. Україні видало тільки один його твір, а саме „Портрет Леніна" для баритона з оркестрою. Останній твір „Ліричний Концерт" для віолончелі і симфонічної оркестри переслала дружина Барвінського в дуже лихій фотокопії Бережницькому. Він знову відшифрував усе, переписав, опрацював чельову партію і дописав каденцію. Мені довелося зредагувати й доповнити фортепіянову частину, на бажання Бережницького. Концерт треба б ще опрацювати і зінструментувати. Цей концерт вправляв і хотів його ще бодай в малих колах заграти. Та вже не довелося. Його інструмент вже в других руках і вже не заграє української мелодії.

Андрій Гнатишин

ЦЕРКВА І НАРІД

(Закінчення із стор. 2-ої)

нові наші покоління в Канаді, — що ви не стане нашої рідної української мови в нашій Церкві, то тієї Церкви взагалі не буде. І наші Владики палко кличуть до всіх українців у світі, що, якщо ми хочемо зберегти нашу Церкву, ми мусимо, — підкреслюю: мусимо, — взятися до роботи: мати наші школи і не лише мати школи і посилати дітей до них, — бо ми маємо школи, але вони часом стоять порожні, — але і вдома з дітьми, які ходять до тих шкіл, і з усіми дітьми говорити по - українськи. Бо ми маємо батьків, які дають на наші школи, посилають дітей до українськоі школи, але до дітей у хаті слова по - українськи не промовлять. Це є кпини зі школи, з дітей, з усього. І ми це називаємо українським патріотизмом, часто плачемо і розпинаємось, що ми любимо свій нарід, свою мову і свої традиції, а в дійсності все це профануємо і топчемо.

І тут нова сторінка, перед якою стоїмо: жертвенної праці на всіх ділянках нашого життя в Церкві та в народі.

Я хотів би, щоб ми з цієї залі вийшли скріплені на дусі. В першу чергу, щоб ми не піддавались ніякій зневірі та ніяким кличам фальшивих пророків. Ви пригадуєте собі, як на початку Вселенського Другого Ватиканського Собору бл. п. Папа Іван XXIII сказав: „Сьогодні є між нами пророки всяких катастроф, всякого лиха і всяких нещасть. Ми, — казав старушок Папа Іван, — не віримо тим пророкам катаклізмів, хуртовин і потрясень. Ми віримо, що сьогодні Церква Христова та її Істина і Життя проявляються у весняній формі своєї свіжости". І Собор це ствердив. Прийшов Собор і потряс цілим світом — світом науки, культури, політики, вірних і невірних, — і заставив все людство до думання.

Ми є членами і учасниками того великого руху, того динамізму, тої дії Христової Церкви, тої благодаті Святого Духа, ми є частиною того Тіла. Бог нас провадить, нам помагає і нас благословить. А всі наші труднощі, — це тільки новий визов, щоб ми показали, хто ми є. І що більші труднощі — то й маємо більшу нагоду викаатися це. Не штука бути героєм у хаті на печі, не штука бути українським патріотом і, сидячи у вигідному фотелі, боротись та розпинатись за Україну, а нічого не зробити для своєї школи, преси, організацій, ближніх, для бідних і опущених, для тих навіть канадійців та американців, яких ми часто так критикуємо і яким тяжко нас зрозуміти. Замість того, щоб помогти, щоб вони краще нас зрозуміли, — о, ми на те не маємо часу, нам не хочеться. Не штука бути таким патріотом і критиком та масакрувати інших, мовляв, він таке казав, то він уже такий і такий. Запам'ятаймо раз назавжди і на ціле життя: що кожна людина при найкращій волі може помилятись, і якщо ми караємо людину тільки за те, що вона помилилась, навіть не запитавши, чому вона це зробила, — ми робимо велику кривду тій людині. Бо можуть бути випадки і є випадки, що при найкращій волі ми помиляємось. І ми маємо в тій помилці право на прощення. І ми перші просимо такого прощення у Всевишнього і дякуємо Богові, що нам прощає. А яке маємо право відмовити такого прощення нашому ближньому, який також може помилитись?

Правдива і позитивна дія — це молитва і праця. Ще раз — молитва і праця. Повна відданість ідеїності та жертвенності праця для Церкви і для народу. Але праця творча і діюча, праця, що помагає кожному чесному ділові, що не забуває нікого і підтримує кожного, праця, яка всюди старається внести Боже світло і Божу благодать. Це дасть нам силу і скріпить нас усіх.

Хоч за прикладом св. Максима, — мого Небесного Опікуна, що напевно є в цей момент серед нас на цій залі, — змагати до того, щоб я міг завжди і всюди боронити суверенних прав нашої Української Католицької Церкви, суверенних прав нашого обряду, суверенних прав нашого народу, де б він не жив та не боровся за своє Боже право жити і розвиватися.

ВІДБУВСЯ ЛІТЕРАТУРНИЙ ВЕЧІР „СЛОВА"

Ню Йорк. — В неділю, 20-го лютого в залі Українського Інституту Америки відбувся літературний вечір Об'єднання Українських Письменників „Слово", присвячений обговоренню літератури в 1965 році. Вечір відкрила письменниця Людмила Коваленко-Івченко. Про поезію в 1965 році говорив Остап Тарнавський, який насвітлив філософічні шукання молодих українських поетів еміграції. Григорій Костюк подав точний огляд всіх прозових творів, що вийшли друком у 1965 році, як теж накреслив загальний образ української літератури на еміграції в останніх роках. Після доповідей відбулась річева дискусія, що в ній взяли участь приявні письменники, літературознавці, як теж і читацька публіка.

Збори Відділів УНСоюзу

СУБОТА, 26-го ЛЮТОГО 1966 Р.

НЮ ЙОРК. Річні загальні збори Товариства „Свобода", 194 Відд. УНСоюзу, відбудуться 26 лютого 1966 р. в домівці Товариства в „Самопомочі" при 98 Друга Ав. в Ню Йорку між 5-6 вулицями. Початок о год 5 по пол. Участь усіх членів обов'язкова — Управа.

ВУНСАКЕТ, Р. Ай. Місячні збори членів Тов. ім. Івана Франка — Відд. 241 УНС відбудуться о годині 3-ій по полудні. На порядку: 1. Вибір делегата на 26 Конвенцію. 2. Інші важні справи. Обов'язком кожного члена явитися на збори. Стефан Бардачевський секретар.

КЕМДЕН, Н. Дж. Річні Загальні Збори 231 Відділу ім. Кардинала Йосифа Сліпого о год. 5:30 вечером в домівці укр. кат. церкви св. Михаїла при 7ій і Фльоренц вулиці. Тому, що ті Збори відбудуться в першу річницю заложення нашого Відділу, просимо ласкаво всіх членів взяти участь в них. Гостям раді. Під час зборів буде інформаційна доповідь про здобутки Союзу, яку виголосить обласний організатор Степан Гавриш. — Мгр. Іван Водревич голова, Іван Строчан секр, інж. Микола Ромах голова Контр. Комісії.

НЕДІЛЯ, 27-го ЛЮТОГО 1966 Р.

КЛЕВЕЛЕНД, Огайо. Місячні збори С - цтва Пресв. Богородиці — 112 Відд. УНС о год. 1-ій по пол. в залі церкви св. Петра і Павла. На порядку: Вибір делегата на 26 Конвенцію УНС. На річних зборах вибрано Управу на 1966 р. в такому складі: предс. — п-ні П. Різун, фін. секр. — М. Капрал, рек. секр. — К. Лукаш, скарбник — Д. Романович. Контрольна Комісія: М. Федак і А. Вобула. Прапорщики — Чер-т Одеся. — Катерина Лукаш, рек. секр.

ШИКАГО, Ілл. Річні Збори Т-ва ім. Евгена Коновальця, Відділ 423 УНС — в год. 12.30 в полудне у власній домівці при 2435 Вест Чікаго Евню. Присутність всіх членів обов'язкова. Довгуючих членів просимо вирівняти залеглість. Зараз по річних зборах відбудуться місячні збори, на яких буде вибір делегата на 26 Конвенцію. — Управа.

ШИКАГО, Ілл. Річні Загальні Збори 131-го Відділу УНС ім. Митр. А. Шептицького при ООЧСУ о год. 1-ій по пол. в домі СУМА при 2457 Вест. Чікаго Аве. На порядку: Вибір нової Управи на 1966 р. та делегатів на 26 Конвенцію УНС та УКК. Проситься членів про численну участь у заг. зборах. Управа 131-го Відділу.

ВІВТОРОК, 1-го БЕРЕЗНЯ 1966 Р.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. Дж. Річні збори 25-го Відд. УНС — Т-во „Свобода" відбудуться о год. 7-ій веч. в приміщенні „Свободи" при 81-83 Гранд Стр. Джерзі Сіті Н. Дж. На порядку нарад: Звіт управи та вибір нової управи на 1966 р. По річних зборах відбудуться місячні збори з вибором делегатів на 26 Конвенцію УНС в Шикаго. Запрошуємо всіх членів прибути на ці збори.

Управа Відділу.

ТАРЗАН, ч. 5 579. Лев Белу проти імператора!

Тарзан був зайнятий боротьбою проти роздратованих горил...

І так поранений лев мав можність далі зближатися до своєї жертви.

Але незабаром інший рев наповнив подвір'я, коли льояльний Белу вискочив із джунглів, щоб кинути визов імператорові!